

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Дитяча література»

III семестр

Дисципліна ВВ2.1.2

Кількість кредитів ЄКТС – 3 кредити

I. Основна мета дисципліни є ознайомлення майбутніх вихователів з принципами творення, видами і жанрами фольклорних творів, тематичною системою образів, мовно-художніми особливостями, цінністю цих творів для сучасного суспільства, їх впливом на розвиток дитячої літератури.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців даного напрямку підготовки (спеціальності).

Дисципліна «Дитяча література» дозволяє студентам опанувати додатковими фаховими компетенціями при опануванні циклу дисциплін професійної підготовки.

III. Завдання дисципліни

1. ознайомлення майбутніх фахівців з літературним процесом, а також з творчістю письменників, що брали участь у творенні дитячої літератури;
2. вивчення кращих творів класичної і сучасної дитячої літератури України та зарубіжних країн;
3. розвиток у майбутніх фахівців навичок самостійного аналізу дитячих книг, формування високого рівня вимог до змісту і художньої досконалості творів для дітей, добору книг для дітей різних вікових груп, пропаганди дитячої книги серед батьків;
4. виховання у студентів глибокого і стійкого інтересу до дитячої літератури, уміння простежувати історико-літературний процес, добирати кращі новинки дитячої літератури, аналізувати позитивні результати дитячих видавництв і педагогічної преси і застосовувати їх у роботі з дітьми.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даної дисципліни

Основні знання:

- термінології, теорій, принципів творення, видів і жанрів фольклорних творів як створених спеціально для дітей, так і переданих у спадщину дітям з фольклору для дорослих;
- тематичну систему образів, мовно-художні особливості, цінність цих творів для сучасного суспільства, їх вплив на розвиток дитячої літератури;
- літературний процес, а також з творчість письменників, що брали участь у творенні дитячої літератури; кращі твори класичної і сучасної дитячої літератури України та зарубіжних країн.

Основні вміння:

- простежувати історико-літературний процес;
- аналіз дитячих книг, формування високого рівня вимог до змісту і художньої досконалості творів для дітей;
- добору книг для дітей різних вікових груп, пропаганди дитячої книги серед батьків;
- добирати кращі новинки дитячої літератури;
- аналізувати позитивні результати дитячих видавництв і педагогічної преси і застосовувати їх у роботі з дітьми.

V. Короткий зміст дисципліни

Тема 1. Своєрідність дитячої літератури. Роль і місце дитячої літератури у здійсненні всебічного розвитку дітей.

Багатство тематики дитячої літератури, своєрідність дитячої літератури для дітей. Популярні жанри і види дитячої літератури. Поліграфічне і художнє оформлення дитячих книг. Періодична преса для дітей. Видавництва дитячої літератури в Україні.

Наукові дослідження дитячої літератури. Місце і роль дитячої літератури в системі підготовки фахівця.

Тема 2. Український дитячий фольклор.

Малі фольклорні жанри. Народні пісеньки. Народні казки для дітей. Види казок. К.Д. Ушинський, І.Я. Франко про зміст і значення казок для дітей. Притчі у дитячому читанні. Міфи, легенди та перекази українського народу.

Тема 3. Становлення української дитячої літератури.

Осмислення проблеми дитинства у творах Є. Гребінки, П. Гулака-Артемівського, Л. Боровиковського, І. Котляревського. Т.Г. Шевченко – основоположник нової української літератури для дітей.

Тема 4. Поетичні жанри української дитячої літератури XIX – поч. XX ст.

Розвиток теми природи і дитинства у поезії Олени Пчілки. Фольклорні записи Пчілки. Поетичні картини природи у творах П. Грабовського. Своєрідність поезії Я. Щоголева для дітей. Оспівування природи рідного краю. Жанрова різноманітність, художньо-поетичні традиції, художня майстерність, музичність творів Лесі Українки для дітей. Значення творчості О. Олеся.

Тема 5. Жанр байки в українській дитячій літературі.

Національний колорит української байки (Г. Сковорода, Є. Гребінка та ін.). Літературна спадщина Л.І. Глібова.

Тема 6. Прозові жанри української дитячої літератури XIX – поч. XX ст.

Вірші й байки Б. Грінченка у дитячому читанні. Відображення проблем освіти і виховання в творах І.Я. Франка, їх зв'язок з його педагогічними поглядами. Гуманістичне спрямування творів М.М. Коцюбинського. Зображення картин природи, праці й побуту українського народу. Науково-художні розповіді. Творчість М.Гоголя для дітей.

Тема 7. Шляхи розвитку української літературної казки.

Дослідження І.Я. Франка в галузі української усної народної поезії. Морально-етичних характер казки М.М. Коцюбинського. Прозові казки Лесі Українки для дітей. Фольклорні традиції у казках О. Олеся для дітей. Зв'язок казок Н. Забіли з усною народною творчістю. Своєрідність казок В. Бичка. Поетичні казки П. Воронька. Науково-художній характер казок про природу О. Іваненко. Суспільно-етичні та естетичні ідеали у казках В. Сухомлинського.

Тема 8. Поетичні жанри української дитячої літератури XX століття.

Роль П. Тичини у розвитку освіти і дитячої літератури в Україні. Поезії М. Рильського про дитинство й природу. Численні переклади Рильського у дитячому читанні. Внесок Н.Забіли у становлення і розвиток української дитячої літератури. Поетична творчість В. Бичка. Гуманізм і висока поетичність поезій П. Воронька для дітей. Чарівний світ дитинства у творах М. Познанської. Зв'язок творчості Марійки Підгірянки з усною народною поезією. Ліризм і гумор віршів Г. Бойка для малят. Творчість Б.І.Антонича.

Тема 9. Прозові жанри української дитячої літератури XX століття.

Роль О. Копиленка у створенні літератури для дітей анімалістичного та природничого характеру. Особливості зображення теми праці у оповіданнях О. Донченка. Тематика та пригодницький характер сюжетів повістей та оповідань М. Трублаїні.

Тема дитинства в оповіданнях О. Іваненко. Жанрова й тематична різноманітність творчості письменниці для дітей. Літературний доробок О. Гончара.

Тема 10. Новітня українська дитяча література.

Літературна творчість для дітей Л. Костенко, Т. Коломієць, М. Сингаївського. Повісті, оповідання та казки для дітей В.Рутківського, В.Нестайка, Л.Ворониної, С.Жупанина, І.Роздобудько, З.Мензатюк, А.Кокотюхи, Г.Чайки, С.Дерманського, М.Чумарної, О.Льченко, Ю.Смолича, О.Денисенко та ін. Серії «Життя видатних дітей» та «Християнська читанка» у дитячому читанні.

Тема 11. Зарубіжна література для дітей.

Розвиток літератури для дітей у Великій Британії. Література для дітей Франції, Німеччини, Італії. Твори про дітей та для дітей в російській літературі. Створення кола

дитячого читання у Польщі, Естонії, Литви, Чехії. Література для дітей Данії, Швеції, Фінляндії, Норвегії. Розвиток дитячої літератури в США.

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу

Кафедра педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості факультету педагогіки і психології: канд. пед. наук, ст. викл. Андрущенко Н.В.

VII. Обсяги навчального навантаження та терміни викладання курсу

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких лекційних – 6 год., практичних – 6 год., самостійної роботи студентів – 78 год.

Дисципліна викладається у III семестрі.

VIII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

1. Богданець - Білоскаленко Н. І. Навчальний посібник. Хрестоматія. Дитяча література. Маловідомі твори українських письменників II пол. XIX – I пол. XX ст. / Н. І. Богданець - Білоскаленко. – К.: Видавничий ДІМ „Слово”, 2006. – 256 с.
2. Будур Н. В. Зарубежная детская литература / Н. В. Будур. – М.: „Академия”, 2000. – 304 с.
3. Владос М. Детская литература Австрии, Германии, Швейцарии / М. Владос, 1997. – 384 с.
4. Давидюк Л. В., Задорожня О. Ф. Навчальний посібник. Хрестоматія. Зарубіжна літературна казка. / Л. В. Давидюк, О. Ф. Задорожня. – К.: Ленвіт, 2003. – 592 с.
5. Збірник літературно– критичних статей про дитячу літературу. К.: Веселка, 1976 – 1989.
6. Зубарева Е. Детская литература. Учебное пособие / Е. Зубаревой, 1989. – 399 с.
7. Иванова Е. И. Детская литература скандинавских стран. Хрестоматия. / Е. И. Иванова. – За ред. Владос, 1997. – 336 с.
8. Калуська Л. В. Дивокрай / Л. В. Калуська. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 320 с.
9. Кіліченко Л. М. Українська дитяча література/ М. Л. Кіліченко. – К.: Вища школа. 1988.
10. Монке О. С. Українська література для дітей дошкільного віку / О. С. Монке, 2010. – 349 с.
11. Семенюченко А. Л. Зачароване місто / А. Л. Семенюченко. – К.: ПВП „Задруга”, 2004. – 36 с.
12. Семенюченко А. Л. Де живуть байдики / А. Л. Семенюченко. – К.: ПВП „Задруга”, 2006. – 40 с.
13. Сточноут О. С. Літературний портрет / О. С. Сточноут. – К.: Дніпро, 1968.
14. Табенкина А. Л. Хрестоматия по детской литературе. / А. Л. Табенкина. – За ред. Е. Зубаревой, М. Просвещение, 1988. – 463 с.
15. Тартаковський А. І. Повесть об учителе Сухомлинском / А. І. Тартаковський – М.: Молодая Гвардія, 1972.
16. Тильнюк С. В. Павло Тичина / С. В. Тильнюк – К.: Молодь, 1989.
17. Українська дитяча література. Хрестоматія – К.:Вища школа, 2002. – 519 с.

IX. Метод навчання: Інтерактивні лекції, семінарсько-практичні заняття.

X. Система оцінювання: Поточний контроль: оцінювання виконання педагогічних завдань на семінарських і лабораторних заняттях, самостійної творчої роботи, модульний контроль (МКР). **Підсумковий контроль:** залік у III семестрі.

XI. Реєстрація на навчальну дисципліну: